

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی پرستاری سلامت جامعه و سالمندی
شناسنامه درس *Course Syllabus*

نام درس: مدیریت و رهبری در عرصه سالمندی

نیمسال: اول سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد پرستاری سالمندی

گروه آموزشی: سلامت جامعه و سالمندی

دانشکده: پرستاری و مامایی

نام و شماره درس: مدیریت و رهبری در عرصه سالمندی - ۵۰۰۵۷۷

ساعت کلاس نظری: چهارشنبه ها ساعت ۱۶-۱۴

مکان کلاس: شماره ۲۳

تعداد و نوع واحد (عملی): ۱ واحد نظری (۱۷ ساعت نظری)

پیش نیاز: ندارد

نام مسئول درس: خانم دکتر ماهرخ کشوری

آدرس دفتر: دانشکده پرستاری و مامایی - دفتر مجله

تلفن: ۳۷۹۲۷۵۶۳

اساتید درس تئوری: خانم دکتر صفازاده - خانم دکتر کشوری

زمان حضور در دفتر: دوشنبه ها ساعت ۱۶-۱۴

E-mail: keshvari@med.mui.ac.ir

شرح درس:

در این درس ضمن مرور تاریخچه، نظریه ها، اصول و وظایف مدیریت و با تاکید بر مفاهیم، فرایند ارتقاء توانمندی های مدیریت و رهبری در حوزه پرستاری سالمندی ارائه می گردد.

اهداف کلی:

تسلط بر دانش و کسب مهارت های مدیریت و رهبری پرستاری به منظور اداره مؤثر و همه جانبه سازمانها در عرصه های مختلف خدمات بهداشتی، درمانی و توانبخشی در حوزه پرستاری سالمندی.

اهداف رفتاری:

در پایان این درس انتظار می رود، فراگیران قادر باشند:

1. اهمیت مدیریت را در پرستاری سالمندی توضیح دهد.
2. نظریه های نوین مدیریت با رویکرد پرستاری از سالمندان را تبیین کنند.
3. مفهوم رهبری را تعریف کرده و تفاوت ها و شباهت های آن را با مدیریت بحث کند.
4. نظریه ها، فرایندها، مهارت ها و سبک های مختلف رهبری (با رویکرد پرستاری از سالمندان) را شرح دهد.
5. وظایف و نقش های رهبری را شرح دهد.
6. تامین نیروی انسانی (جذب، نگهداری، ارتقاء، بهسازی و توسعه نیروی انسانی) را شرح دهد.
7. برآورد نیرو جهت یک بخش و یا یک مرکز مراقبت از سالمندان نماید.

8. نقش سالمند و خانواده اش به عنوان یک منبع را تشریح کند.
9. ضرورت و اهمیت برنامه ریزی را توضیح دهد.
10. اهمیت انعطاف پذیری در برنامه ریزی را شرح دهد.
11. ویژگی های یک برنامه خوب را بیان کند.
12. مدل های برنامه ریزی بهداشتی را توضیح دهد.
13. انواع مختلف برنامه ریزی را شرح دهد.
14. اصول و مبانی برنامه ریزی (استراتژیک، عملیاتی، خط مشی و استاندارد و...) در مدیریت سالمندی را بیان نماید.
15. اصول تصمیم گیری و چهارچوب علمی مدیریت را برای تصمیم مشخص نماید.
16. در خصوص روش های تصمیم گیری در گروه بحث نماید.
17. روشهای حل مشکل را تعریف نماید.
18. نوآوری در مدیریت سازمانها ی عرضه کننده خدمات به سالمندان را مورد بحث قرار دهند.
19. ارتباطات سازمانی و اهمیت آن در مدیریت پرستاری سالمندی را شرح دهد.
20. شرایط همکاری بعنوان عضوی از تیم چند رشته ای، شرایط کار با نهادهای قانونی دولتی، داوطلبانه و خصوصی درگیر در خدمات سالمندان را تشریح کنند.
21. مفهوم مدیریت مراقبت و کنترل بودجه مراقبت از سالمند و ابعاد و اجزای آن را تشریح کنند.
22. اهمیت حسابرسی در خدمات پرستاری سالمندی را شرح دهند.
23. شاخص های کیفیت مراقبت در پرستاری سالمندان را توضیح دهند.
24. مفاهیم و فرایندهای کنترل و کنترل کیفیت را تعریف نموده و اصول و مبانی آن را بیان کنند.
25. مفهوم سازماندهی و مدیریت خدمات پرستاری از سالمندان و جنبه های کلیدی آن را بیان کنند.
26. مفاهیم و فرایندهای استاندارد سازی، اعتباربخشی و کنترل کیفیت، نظارت و حسابرسی شاخص های کیفیت، با تمرکز بر مباحث و استانداردهای مراقبتی سالمندان در بیمارستان های دو ستار سالمند و سازمانهای ارایه دهنده خدمات سلامت به سالمندان را تبیین و اهمیت آن را تشریح کنند.
27. مباحث روانشناسی در مدیریت و سازمان های عرضه کننده خدمات به سالمندان (تیم سازی و شبکه سازی، تغییر، ارتباط، انگیزش و انگیزه بخشی، خلاقیت و تفکر خلاق و...) را تبیین نموده و تکنیکهای ویژه انگیزشی را بیان نمایند.
28. ساختار و نحوه ارائه خدمات انواع مراکز روزانه/ شبانه روزی، کوتاه مدت/ بلند مدت، تخصصی/ عمومی، مراقبتها ی تسکینی، پایان عمر و فرجه ای را به همراه شرایط، فرایند و اصول راه اندازی و مدیریت مراکز مراقبت و توانبخشی سالمندان تشریح نمایند.
29. کمیته های تخصصی بیمارستانی و مراکز ارائه خدمات سالمندی و شرایط راه اندازی و مدیریت آنها مراکز مراقبتی کوتاه مدت و بلند مدت با ارائه خدمات مراقبت عمومی یا تخصصی، مراقبت های پایان عمر، مراقبت های فرجه ای، مراکز مراقبت روزانه سالمندی و یا مراکز توانبخشی سالمندان) را توضیح دهند.
30. مدیریت سلامت سالمندان در بحران و بلایای طبیعی و برنامه های موجود برای ارزیابی و وضعیت ایمنی و خطر بلایا در واحدهای بهداشتی را تشریح کنند.
31. مفهوم و اهمیت مدیریت سیستم اطلاعاتی MIS و HIS و مراحل طراحی آن را توضیح دهند.

روش تدریس:

- سخنرانی همراه با پرسش و پاسخ
- مطالعات انفرادی دانشجویان
- مطالعه منابع تعیین شده

- بحث و کار گروهی

ابزار مورد نیاز تدریس:

- ویدئو پروژکتور
- کتابها
- پایگاه داده ها و ژورنالهای تخصصی
- موتورهای جستجوگر علمی مانند google.scholar

در کلاس های حضوری (تئوری) ابزار یادگیری شامل وایت برد، کامپیوتر و پروژکتور است. همچنین از سامانه نوید، به منظور ارائه برخی از محتوای آموزشی، تکالیف، بازخورد توسط مدرسان، انتقال پیامها، تقویم آموزشی، اطلاع رسانی و سایر وقایع مهم استفاده می گردد. در صورت درخواست دانشجویان، در یکی از شبکه های اجتماعی مورد تایید آموزش جهت اطلاع رسانی به دانشجویان، گروه مجازی تشکیل خواهد شد.

وظایف فراگیران (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

- حضور بموقع در جلسه درس
- قبل از شروع هر جلسه درس مطالعه مقدماتی در رابطه با موضوع درس انجام دهند.
- مشارکت فعال در فرایند یاددهی - یادگیری در طی جلسات (مانند گوش دادن فعال، مشارکت در پرسش و پاسخ ها)
- آمادگی و انجام به موقع تکالیف یادگیری و گزارشات شفاهی در هر جلسه
- شرکت در ازمونهای مرحله ای و پایانی

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات آفلاین و جلسات آنلاین به تفکیک):

- حضور به موقع و بدون غیبت در تمام جلسات کلاس درس الزامی است.
- به منظور یادگیری مؤثر این درس، مشارکت فعال دانشجویان ضرورت دارد.
- از دانشجویان انتظار می رود قبل از شروع کلاس در خصوص عنوان درس، مطالعه قبلی داشته باشند.
- گوشی های تلفن همراه در طول کلاس خاموش یا در حالت پرواز باشد و فقط با هماهنگی استاد و در خارج از محیط کلاس به تلفن های بسیار اضطراری پاسخ داده شود.
- انجام فعالیتهای یادگیری، نظیر انجام تکلیف، شرکت در آزمون، و بحث و گفتگو به منزله حضور دانشجو در کلاس درس محسوب میشود.
- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان، طبق شیوه نامه اجرایی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، و آیین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.
- بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است:
الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.
ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از ۴/۱۷ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

قابل بخشش	- یک جلسه غیبت غیرموجه
کسر ۱ نمره	- دو جلسه غیبت غیرموجه
کسر ۲ نمره	- سه جلسه غیبت غیرموجه
کسر ۴ نمره	- چهار جلسه غیبت غیرموجه

ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود - سود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.

- د) بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.
- شرکت در آزمون های میان ترم و پایان ترم و کوییز الزامی است.
 - کسب حدنصاب نمره به منظور قبول شدن در این واحد درس ۱۰ از ۲۰ معادل ۵۰ از ۱۰۰ می باشد.

نحوه ارزشیابی دانشجویان و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از 20
1	شرکت فعال در کلاس	۲
2	ارائه پروژه درسی	۵
3	ارائه گزارش از مقالات مربوط به مدیریت در حیطه سلامت سالمندان	۵
4	امتحان پایان ترم	۸

منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

1. Gillies DA. Nursing management: A systems approach. (No Title). 1994 Jan.
2. Huber D. Leadership & Nursing care management. 7th edition, Elsevier .2021.
3. Mariner Tomy, A Guide to nursing management and leadership. 7th Ed. Mosby, USA. 2016 or later.
4. *(Main Reference) Marquis, B. L., Hustone, C.J. Leadership roles and management functions in nursing. 6th Ed. Lippicott, Williams & Wilkins, USA. 2017.
5. Swansburg, R.J., Swansburg, R.C. Introduction to Management and Leadership for Nurse Administrators. 6th Ed. Jones and Bartlett Publishers, USA. 2016 or later.
6. Strauss, R. W., Mayer, F. T. Emergency Department Management. McGraw-Hill Education. 2nd Edition, 2021.
7. Basavanthappa BT. Nursing administration. Third edition. Jaypee. 2014.
8. Sullivan, E.J. Effective Leadership and Management in Nursing. 9th edition. Pearson Education International. 2018.
9. توکلی قینانی ز. ارسلانی ن و فلاحی خشکتاب م. آنچه مدیران پرستاری باید بدانند. نشر جامعه نگر. سال اول. 1398.
10. ایازی ز. رحیمی مدیسه م. رحیمی مدیسه س. اصول مدیریت خدمات پرستاری و مامایی ایازی. نشر جامعه نگر. چاپ ششم. 1401.

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

1. Kelly, P, Nursing Leadership & Management, 2012, Delmar.
2. Marshal E.S. and Broome EM.E. Transformational leadership in nursing. Springer. 2017.
4. Yoder-wise- Leading and managing in nursing.5th edition, Elsevier Mosby, 2014.
5. Clark CC. Creative Nursing Leadership & Management. Jones & Bartlett,2009
6. Roussel LA, Harris JM, Thomas T. Management and Leadership for Nurse Administrators. 2015
8. Russell, swansburg & swansburg. Management and leadership for nurse Administrator. Bartlett, last version.
9. Ellis JR,Hartley CL, Nursing Today's in world Trends,Issues&Management. Ninth ed Lippincott, 2008.
10. Carolyn chambers clark. Creative nursing leadership and management. Bartlett & jones. 2009.
11. هرو آبادی ش. و مرباغی ا. مدیریت پرستاری و مامایی. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران. ویرایش دوم. 1385.
12. قابلجو م. توانمندسازی مدیران با کمک نظریه های مدیریت. انتشارات شهر آب. چاپ اول. 1392.
13. حسینی م. م. اصول مدیریت پرستاری. حکیم هیدجی. چاپ اول. 1389.
14. توماس ج. و همکاران. رهبری و مدیریت در بخش. نشر جامعه نگر. چاپ اول. 1391

Online Data Bases:

- Journal of Nursing Administration (JONA)
 Journal of Nursing Management
 Journal of Nursing Administration Quarterly
 Journal of Nursing Research
 Journal of Leadership in Health Sciences
 Journal of Nursing Care Quality journal of Nursing management: <http://onlinelibrary.wiley.com/journal/>
 JONA (Journal of Nursing Administration): <http://journals.lww.com/jonajournal/>
 Canadian Journal of Nursing Administration

Journal of Nursing Leader

<https://www.jci.org> The Joint Commission Journal on Quality and Patient Safety

<https://www.journals.elsevier.com>

journals.lww.com/journalpatientsafety <https://patientsafetyj.com/> Patient Safety

<https://psj.mums.ac.ir/> Patient Safety and Quality Improvement Journal BMJ Quality & Safety - A journal on healthcare quality

<https://qualitysafety.bmj.com> Quality Improvement and Patient Safety Journals

<https://medicine.yale.edu> Journal of Patient Safety and Risk Management

<https://journals.sagepub.com> > cri <https://www.dovepress.com/drug-healthcare-and-patient-safety-journal>
Patient Safety in Surgery

<https://pssjournal.biomedcentral.com> Patient Safety - WHO | World Health Organization <https://www.who.int>

10 Patient Safety Tips for Hospitals

<https://www.ahrq.gov>

<https://www.aha.org>

www.emeraldinsight.com

www.nursingworld.com

<https://ino.ir/>

www.who.int

- مدیریت سلامت، مدیریت پرستاری و مدیریت اطلاعات سلامت، مجله تحقیقات نظام سلامت، مجله بیمارستان، مجله مدیریت بیمارستان،

- فصلنامه مدیریت ارتقای سلامت، فصلنامه مدیریت پرستاری، فصلنامه مدیریت تحقیقات سلامت و ...

جدول زمان بندی کلاس

شماره درس: ۵۰۰۵۷۷
فراگیران: دانشجویان ترم سوم
زمان: چهارشنبه ۱۶-۱۴

عنوان درس: مدیریت و رهبری در عرصه سالمندی
نیمسال تمصیلی و سال: اول سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴
رشته تمصیلی: کارشناسی ارشد پرستاری سالمندی
استاد درس بفش نظری: خانم ها دکتر صفازاده و دکتر کشوری

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس					
ردیف	تاریخ / ساعت	عنوان جلسه	نوع جلسه	فعالیت یادگیری	مدرس
1	1403/06/28 14 - 16	آشنایی با طرح درس	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مطالعه شناسنامه درس بررسی دستورالعمل ها، استراتژی ها و با استانداردهای روز دنیا در حوزه سالمندی	دکتر کشوری دکتر صفازاده
2	1403/07/04 14 - 16	اصول و مبانی ، فرآیند و وظایف مدیریت، process nursing management	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده
3	1403/07/11 14 - 16	مروری بر تئوریهای رهبری و مدیریت تئوری کلاسیک، تئوری نئوکلاسیک و نظریه ها و سبک های نوین رهبری و کاربرد آن در مدیریت خدمات پرستاری Management & leadership theory & style	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده
4	1403/07/18 14 - 16	اصول و مبانی برنامه ریزی در مدیریت پرستاری سالمندی (استراتژیک و عملیاتی) ، استاندارد و خط مشی های سالمندی و اهمیت آن در برنامه ریزی Standard & policy	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده
5	1403/07/25 14 - 16	مدیریت و رهبری کارکنان در پرستاری سالمندی (رفتار سازمانی ، روانشناسی و انگیزش در مدیریت مطالعه فردی)	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده
6	1403/08/02 14 - 16	سازماندهی و مدیریت مراقبت پرستاری از سالمندان و مدیریت منابع انسانی در پرستاری سالمندی بودجه بندی و اقتصاد در مدیریت سالمندی	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده
7	1403/08/09 14 - 16	حل مشکل و تصمیم گیری Decision making & Problem solving اهمیت و راهکارهای تفکر انتقادی و خلاق در حل مشکلات بالینی Critical thinking in health problem سالمندان	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده
8	1403/08/16 14 - 16	ارتباطات و شرایط همکاری بعنوان عضوی از تیم چند رشته ای ، شرایط کار با نهادهای قانونی ، داوطلبانه و خصوصی در گیر در خدمات سالمندان Communication & transactional analysis آشنایی با سیستم HIS - MIS	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده
9	1403/08/16 14 - 16	کنترل ، کنترل کیفیت و حسابرسی در پرستاری Quality Control & Auditing بهبود و تضمین کیفیت و حسابرسی پرستاری سالمندی و آشنایی با مدلهای کیفی و اهداف ایمنی بیمار Quality Improvement & Quality Assurance مدیریت خطر در مراقبت های سالمندی	☒ حضوری ☐ آنلایین ☐ آفلایین	مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	دکتر کشوری دکتر صفازاده

تاریخ امتحان پایان ترم: بر اساس تقویم آموزشی